

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΩΣΣΑ

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΘΕΜΑ: Επαναληπτικές ασκήσεις στο λεξιλόγιο (Φυλλάδιο 1)

1. ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ: Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗΣ ΛΕΞΗΣ (ενότητα 1, σελ. 23-25)

Οι λέξεις που βρίσκονται στις παρενθέσεις συγχέονται συχνά ως προς τη σημασία τους. **Να υπογραμμίσετε τη σωστή λέξη** λαμβάνοντας υπόψη το κείμενο (γλωσσικό περιβάλλον) μέσα στο οποίο βρίσκεται.

- α. Έχει πολύ ισχυρή (βουλή, βούληση) και θα καταφέρει να νικήσει τον αντίπαλό του.
- β. Κάθισε στο (εδώλιο, ειδώλιο) του κατηγορουμένου συντετριμμένος.
- γ. Η (έκκληση, έκλυση) ραδιενέργειας εξαιτίας του πυρηνικού ατυχήματος προκάλεσε μεγάλη οικολογική καταστροφή.
- δ. Ο υπουργός δεσμεύτηκε ότι δε θα υπάρξει (επιβολή, επιβουλή) νέων φόρων.

ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ 2 ΚΑΙ 3 ΕΙΝΑΙ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ

2. ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ: ΠΟΛΥΣΗΜΙΑ ΤΗΣ ΛΕΞΗΣ (ενότητα 2, σελ. 37-41)

Να χρησιμοποιήσετε τις παρακάτω λέξεις με διαφορετικό κάθε φορά περιεχόμενο (σημασία).

Π.χ. Ο ζαχαροπλάστης ετοίμασε το φύλλο, για να φτιάξει το γλυκό.

Η εφημερίδα σήμερα έχει πολλά φύλλα.

Τύπος

Ο Πέτρος είναι ένας πολύ ευχάριστος τύπος.

Οι δημοσιογράφοι πήγαν στη διάσκεψη τύπου και ενημερώθηκαν για τις εξελίξεις στην οικονομία.

Γλώσσα

Πρέπει να μιλάμε σωστά την ελληνική γλώσσα.

Σήμερα φάγαμε ένα ψάρι που ονομάζεται γλώσσα.

Λόγος

Σου δίνω τον λόγο μου ότι θα σε βοηθήσω στην εργασία σου.

Ο Πρόεδρος της δημοκρατίας έβγαλε λόγο και ο λαός ενημερώθηκε για το πολιτικό του πρόγραμμα.

Ουσία

Τα λόγια του είναι χωρίς ουσία.

Τα συντηρητικά που υπάρχουν μέσα στα τρόφιμα είναι βλαβερές ουσίες.

3. ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ: ΚΥΡΙΟΛΕΞΙΑ – ΜΕΤΑΦΟΡΑ (ενότητα 3, σελ. 56- 59)

Να αντικαταστήσετε τις παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις που έχουν μεταφορική σημασία με μια κυριολεκτική σημασία. Π.χ. Η καρδιά του είναι σκληρή. (Μεταφορική σημασία)

Η πέτρα είναι πολύ σκληρή. (Κυριολεκτική σημασία)

α. Πάλεψα με πολλές δυσκολίες τον τελευταίο καιρό.

Πάλεψαν οι πολεμιστές και νίκησαν οι πιο δυνατοί.

β. Όλες οι προσπάθειές μου να τον μεταπείσω ναυάγησαν πολύ σύντομα.
Το πλοίο ναυάγησε καθώς πλησίαζε στο λιμάνι.

γ. Η Ακρόπολη βρίσκεται στην καρδιά της Αθήνας.
Τον πόνεσε η καρδιά του και πήγε στον καρδιολόγο.

δ. Από αυτό το βιβλίο θα αντλήσετε πολλές πληροφορίες για την εργασία σας.
Αντλώ νερό από τη δεξαμενή με μια αντλία.

4.α. Να εντοπίσετε δύο (2) μεταφορικές εκφράσεις που υπάρχουν στο κείμενο 10, σελ. 58 και να τις γράψετε.

β. Να γράψετε το περιεχόμενό τους.

π.χ. Η μεταφορά «δεν χωράνε όλοι εδώ», σημαίνει : δεν υπάρχει αρκετός χώρος για όλους

Μεταφορά: Ό,τι χωράει η καρδιά

Το περιεχόμενό της: Τα θετικά συναισθήματα προς τους άλλους, η αποδοχή, η αγάπη για όλα τα παιδιά του κόσμου.

Μεταφορά: Ο Φόβος και η Προκατάληψη δεν έχουν θέση στην καρδιά μας.

Το περιεχόμενό της: Δεν πρέπει να αισθανόμαστε φόβο για τους ξένους, τους αλλοεθνείς και δεν πρέπει να έχουμε προκαταλήψεις γι' αυτούς και για τον τρόπο ζωής τους.

5. ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ: ΣΥΝΩΝΥΜΑ – ΑΝΤΙΘΕΤΑ (ενότητα 4, σελ. 81- 83)

α. Να υπογραμμίσετε δύο (2) συνώνυμες λέξεις σε κάθε γραμμή.

- πετώ, καταρρέω, ίπταμαι, σηκώνομαι
- αμφιβολία, ποικιλία, ενδοιασμός, ερώτημα
- πεποίθηση, υπεροχή, άγνοια, πίστη
- αλλοτρίωση, οίκτος, λύπηση, ευσπλαχνία
- ομιλία, συνέντευξη, λόγος, διδασκαλία

β. Να γράψετε τα αντίθετα των παρακάτω λέξεων που βρίσκονται μέσα στον πίνακα.

(Προσοχή: αν η λέξη είναι επίθετο, τότε θα βρείτε ένα επίθετο που να είναι αντίθετο
αν η λέξη είναι ουσιαστικό, τότε βρείτε ένα ουσιαστικό που να είναι αντίθετο
κτλ.)

Π.χ. γλυκός – πικρός (είναι επίθετα)
προθυμία – απροθυμία (είναι ουσιαστικά)
μέσα – έξω (είναι επιρρήματα)
ανεβαίνω – κατεβαίνω (είναι ρήματα)
κερδισμένος – χαμένος (είναι μετοχές και έχουν κατάληξη –ισμένος)

προσιτός - απρόσιτος ισχυρός - ανίσχυρος, αδύναμος εφήμερος - αιώνιος, διαχρονικός, μόνιμος πολιτισμένος - απολίτιστος ντόπιοι - ξένοι	εύπιστος - δύσπιστος ψεύτικος - αληθινός όνειρο - πραγματικότητα στενοχωριέμαι - ευχαριστιέμαι, τέρπομαι δυσκολότερο - ευκολότερο
--	---